

wersja robocza

**Standardy ochrony dzieci przed
krzywdzeniem
we Wspólnocie Przymierza Rodzin
„Mamre”**

Spis treści

Preambuła	3
Specyfika środowiska	4
Objaśnienie terminów	5
Standard I. Określenie przestrzeni w której występuje małe dziecko	8
Standard II. Weryfikacja, delegowanie i edukacja osób pracujących z dziećmi we wspólnocie	9
Standard III. Procedury interwencji w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dziecka	10
Standard IV. Zasady ochrony danych osobowych dziecka	13
Standard V. Zasady ochrony wizerunku dziecka	14
Standard VI. Zasady dostępu dzieci do Internetu	14
Standard VII. Edukacja dzieci i młodzieży o ochronie własnych granic	14
Standard VIII Szkolenia i stałe wsparcie dla osób zajmujących się profilaktyką we wspólnocie	15
Przepisy końcowe	16
Załącznik nr 1	17
Załącznik nr 2	20
Załącznik nr 3	22
Załącznik nr 4	25
Załącznik nr 5	27
Załącznik nr 6	28
Załącznik nr 7	29
Załącznik nr 8	30
Załącznik nr 9	34
Załącznik nr 10	35

Preambuła

Opieka nad dziećmi zawsze musi być związana z troską o ich integralny i pełny rozwój, dobro duchowe, psychiczne i fizyczne. Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka, objawiona w prawie Bożym i strzeżona zarówno przez prawo kościelne, jak i państwowe, winna stanowić źródło i gwarancję bezpieczeństwa każdej osoby małoletniej przebywającej we **Wspólnocie Przymierza Rodzin „Mamre”**. Szczególna troska należy się dzieciom, które chcemy wspierać i chronić przed każdym złem.

Wspólnota Przymierza Rodzin „Mamre” jest stowarzyszeniem osób świeckich i duchownych, którzy uczestniczą w misji apostołskiej Kościoła, prowadząc formację katolicką i prorodzinną członków Stowarzyszenia oraz uczestników Wspólnoty.

Dokument ten jest odpowiedzią na ustawę o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich. Ma ona na celu ochronę dzieci i młodzieży, w tym wyeliminowanie ryzyka nadużyć seksualnych w ścisłym tego słowa znaczeniu, ma pomóc uniknąć psychicznych i fizycznych przekroczeń granic intymności oraz przyczynić się do promocji ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy i wykorzystania również poza środowiskiem kościelnym. Jest ukierunkowany na motywowanie do autorefleksji nad właściwymi sposobami zachowań w dziedzinie ochrony oraz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. Przekazuje wskazówki, przykłady dobrych praktyk, procedur oraz konsekwencji prawnych zaniedbań bądź naruszeń przepisów prawa dotyczących ochrony małoletnich przed wszelką formą przemocy, w tym seksualnej.

Opisane w dokumencie standardy ochrony dzieci opierają się zarówno na aktualnym ustawodawstwie prawa państwowego, m.in. wynikającym z ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz właściwych dla ochrony dzieci norm Kodeksu karnego, jak i aktualnych normach i przepisach prawa kościelnego oraz zasadach prewencji i postępowania w pracy wychowawczej i duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą w archidiecezji częstochowskiej. (L. dz. 1800/19/2019) załącznik nr 10.

Wspólnota Przymierza Rodzin “MAMRE” w sposób kompleksowy i systemowy podjęła wdrażanie standardów ochrony dzieci i osób bezbronnych poprzez opracowanie i wprowadzenie w życie systemu ich ochrony przed krzywdzeniem. Zawierają one wytyczne dotyczące tego, jak przeciwdziałać naruszaniu praw dzieci, jak tworzyć środowisko przyjazne i bezpieczne oraz jakie kroki należy podjąć w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa dzieci.

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez osoby zajmujące się dziećmi we Wspólnocie Przymierza Rodzin “MAMRE” jest działanie dla dobra dzieci i w ich najlepszym interesie. Wszystkie wymienione osoby traktują każde dziecko z szacunkiem uwzględniając jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec dzieci przemocy w jakiegokolwiek formie. Wymienione niżej osoby realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów i regulacji wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Specyfika środowiska we Wspólnocie Przymierza Rodzin “MAMRE”

Wspólnota Przymierza Rodzin “MAMRE” (dalej WPR “MAMRE”), publiczne stowarzyszenie wiernych w ramach struktur Kościoła, wyróżnia się specyficznymi obszarami działania. Prowadzi wiele spotkań o charakterze formacyjnym (jednodniowych bądź kilkudniowych), w ramach których odprawiane są sakramenty (Eucharystii, pokuty i pojednania, namaszczenia chorych), wygłaszane są konferencje, prowadzone spotkania w małych grupach dzielenia, a także zajęcia rekreacyjne. W ramach funkcjonowania WPR “MAMRE” funkcjonują różne grupy, tzw. diakonie: liturgiczna, muzyczna, charytatywna, artystyczna, itp. a także zdarzają się wyjazdy grup młodzieżowych o charakterze integracyjno-krajoznawczym. Głównym organem odpowiedzialnym za WPR “MAMRE” jest zarząd WPR “MAMRE”. Praktykowany jest też jasny podział hierarchiczny: moderator, zarząd, koordynatorzy, animatorzy, itd. Moderator, wchodzący w skład zarządu podejmuje odpowiedzialność za WPR “MAMRE” na okres 4 lat, podobnie pozostali członkowie zarządu. Animatorzy małych grup zazwyczaj towarzyszą uczestnikom grupy przez wiele lat ich rozwoju religijnego.

Tradycją jest, że członkowie i kandydaci WPR “MAMRE” uczestniczą w uroczystościach związanych z życiem osobistym duszpasterzy, np. prymicje, rocznice itp. Również księża, animatorzy i inni odpowiedzialni zapraszani są przez członków i kandydatów WPR “MAMRE” na uroczystości rodzinne. We WPR “MAMRE” zatrudniane są osoby świeckie jako pracownicy ośrodka rekolekcyjnego i sekretariatu lub posługujący jako wolontariusze, np. członkowie zarządu.

Rodzice w zaufaniu przywożą swoje dzieci do WPR “MAMRE” i oczekują, że będą tam one bezpieczne. Kandydaci i członkowie WPR “MAMRE” są osobami w różnym wieku, w różnej sytuacji rodzinnej, zawodowej, a duszpasterze oraz osoby pracujące na rzecz WPR “MAMRE” mają nierzadko wgląd w ich potrzeby oraz możliwość zaradzenia im. Z tego powodu standardy ochrony dzieci w obszarze działalności WPR “MAMRE” poszerzone zostały o ochronę osób dorosłych i nie dotyczy to wyłącznie osób zależnych, bezbronnych, lecz wszystkich. Mają one za zadanie chronić przed wszelkiego rodzaju nadużyciami, przed krzywdą, przemocą, w tym przed wykorzystaniem seksualnym. Działają w obie strony – chronią zarówno kandydatów i członków WPR “MAMRE”, jak i osoby duchowne, pracowników i wolontariuszy WPR “MAMRE” .

Ten szeroki zakres działalności oraz wielość osób zaangażowanych w życie WPR “MAMRE” mogących mieć dostęp do dzieci i młodzieży, zobowiązuje nas do szczegółowego opracowania zasad ochronnych. Sama dynamika życia WPR “MAMRE” zawiera w sobie specyficzne czynniki chroniące przed przemocą, takie jak: poczucie sacrum, permanentna formacja, społeczne zaufanie, poczucie przynależności i wzajemnej odpowiedzialności, relacje oparte na zasadach ewangelicznych, wspólnotowość, w tym przynależność młodzieży do pozytywnej grupy rówieśniczej oraz publiczność działań (większość aktywności dzieje się na oczach innych), w tym nadzór rodziców. Dodatkowo, przy okazji np. spotkań w małych grupach bądź rozmowach duchowych, istnieje możliwość dostrzeżenia specyficznych potrzeb członków i kandydatów WPR “MAMRE” lub deficytów, w tym przemocy w obszarze rodzinnym i podjęcia odpowiedniej interwencji. Jednakże w specyficznej dynamice życia WPR “MAMRE” obecne są również czynniki

zagrożające, ułatwiające zaistnienie przemocy. Będą nimi np. społeczne zaufanie i autorytet, jakim cieszą się księża, w tym klerykalizm, a także atmosfera zależności i posłuszeństwa hierarchii. Wiedza duszpasterzy o życiu kandydatów i członków WPR "MAMRE", znajomość ich tajemnic, warunków materialnych, problemów i potrzeb oraz fizyczna obecność w ich przestrzeni prywatnej daje możliwość manipulacji i wykorzystania, stanowi poważny czynnik zagrożenia. Niebezpieczne jest też nawiązywanie przez księży specyficznych relacji, polegających na wyróżnianiu wybranych osób ze WPR "MAMRE". Niedojrzałość księży czy zaangażowanych współpracowników, np. tzw. charyzmatycznych i autorytarnych liderów-celebrytów, zawsze będzie zagrożeniem. Klerykalizm oraz brak wiedzy i kompetencji spowiedników zawsze będą sprzyjały wystąpieniu nadużyć duchowych. Z wyżej wymienionych powodów zreagowane zostały poniższe standardy ochrony.

Objaśnienie terminów

1. **Wspólnota Przymierza Rodzin „Mamre”** zwana jest dalej „Wspólnotą”.
2. **Moderator**- przewodniczący zarządu WPR "MAMRE. Odpowiada za przestrzeganie standardów, pozyskanie i weryfikowanie zaświadczeń o niekaralności.
3. **Animator** - to osoba posłana przez Moderadora do sprawowania zleconej przez niego posługi.
4. **Administrator ośrodka** - pracownik sprawujący stałą opiekę nad ośrodkiem.
5. **Administrator turnusu** - osoba odpowiedzialna za organizacyjne aspekty związane z rekolekcjami bądź formacjami.
6. **Kapłan** – osoba, która spełnia w imieniu Wspólnoty religijne funkcje kultowe i rytualne.
7. **Wychowawca** - opiekun dzieci podczas pobytu w ramach spotkań we Wspólnocie.
8. **Pracownik** - osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej we Wspólnocie, a także duchowni.
9. **Wolontariat** – dobrowolna, bezpłatna, świadoma praca na rzecz innych osób lub całego społeczeństwa, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Określenie „bezpłatna” nie oznacza „bezinteresowna”, lecz „bez wynagrodzenia materialnego”.
10. **Wolontariusz** – osoba pracująca na zasadzie wolontariatu. Według ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wolontariuszem jest ten, kto dobrowolnie i świadomie oraz bez wynagrodzenia angażuje się w pracę na rzecz osób, organizacji pozarządowych, a także rozmaitych instytucji działających w różnych obszarach społecznych. Instytucje te nie mogą korzystać z pracy wolontariuszy przy prowadzonej działalności gospodarczej, czego wprost zakazuje ustawa.
11. **Dziecko** - każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
12. **Opiekun dziecka** - osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
13. **Zgoda opiekuna** – zgoda rodziców albo zgoda opiekuna, rodzica zastępczego lub opiekuna tymczasowego.
14. **Dane osobowe dziecka** to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.
15. **Przestępstwem** jest zachowanie człowieka uznawane za społecznie szkodliwe i z tego względu zabronione przez ustawę (głównie ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, ale też wiele innych ustaw, jak np. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii).

16. **Czynem karalnym** jest zachowanie człowieka uznane za społecznie szkodliwe, które stanowiłoby przestępstwo, gdyby zostało popełnione przez osobę w wieku powyżej 17 roku życia. Osoba poniżej 17 roku życia (nieletni) co do zasady nie ponosi jednak odpowiedzialności karnej, lecz odpowiada za takie zachowania przed sądem rodzinnym w trybie postępowania w sprawach nieletnich, a nie postępowania karnego. Postępowanie w sprawach nieletnich zmierza do wychowania nieletniego sprawcy, a nie ukarania go.
17. **Krzywda/krzywdzenie** – każde działanie, które prowadzi do cierpienia fizycznego, psychicznego, moralnego; również bezczynność jednostek, instytucji lub społeczeństwa jako całości w obliczu krzywdy/przemocy.
18. **Opiekun dziecka** – przedstawiciel ustawy dziecka: rodzic albo opiekun, rodzic zastępczy, opiekun tymczasowy.
19. **Osoba bezbronna (*vulnerable adults*)** – każda osoba w wieku powyżej 18 lat, która jest narażona na zwiększone ryzyko doświadczenia przemocy, np. osoby starsze, z niepełnosprawnością, chore, w depresji itp.
20. **Osoba dopuszczona do działalności z dziećmi** – osoba spełniająca określone kryteria, to może być np: duszpasterz, wychowawca, animator, opiekun, lekarz
21. **Osoba odpowiedzialna za standardy ochrony dzieci i młodzieży** – osoba wyznaczona przez przełożonego danego dzieła duszpasterskiego sprawująca nadzór nad prawidłowym stosowaniem standardów ochrony dzieci.
22. **Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń** – osoba wyznaczona przez przełożonego danego dzieła duszpasterskiego, ciesząca się zaufaniem i odpowiednio przygotowana, odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach dotyczących przemocy.
23. **Osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji** – administrator lub osoba wyznaczona przez Zarząd Wspólnoty.
24. **Przemoc duchowa** – odwoływanie się do przekonań religijnych i wiary osoby w celu wyrządzenia jej szkody. Może mieć negatywny wpływ na duchowość osoby poszkodowanej, zwłaszcza gdy dopuszcza się jej osoba posiadająca duchowy autorytet i zaufanie w Kościele.
25. **Przemoc fizyczna** – każde intencjonalne działanie sprawcy, którego celem jest przekroczenie granicy ciała dziecka, np. bicie, popychanie, szarpanie itp.
26. **Przemoc psychiczna** – powtarzający się wzorzec zachowań duszpasterza, lidera, animatora czy członka duszpasterstwa (np. upokarzanie, wyśmiewanie, stawianie niemożliwych do realizacji wymagań) lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka brak poczucia własnej wartości.

27. **Przemoc seksualna** – zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest w stanie zrozumieć i na którą nie potrafi udzielić świadomej i dobrowolnej zgody, naruszające prawo i obyczaje danego społeczeństwa.
28. **Przemoc rówieśnicza (*bullying*)** – zjawisko polegające na agresywnym i celowym dręczeniu, nękanii czy prześladowaniu jednego lub kilku uczestników duszpasterstwa przez innych, w celu wywarcia na nich presji lub zadawania cierpienia.
29. **Cyberprzemoc** – wszelka przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych – komunikatorów, czatów, stron internetowych, mediów społecznościowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów. Może mieć formę wulgarnych wiadomości, obraźliwych komentarzy (hejt, trolling), rozpowszechniania zdjęć ukazujących dziecko w niekorzystnym świetle, zastraszania, śledzenia (*cyberstalking*), ujawniania tajemnic (*outing*) itp.

Standard I

Określenie przestrzeni w której występuje małoletni

1. Kategoria I - osoba przeznaczony do działalności z dziećmi.(osoba duchowna lub świecka)
2. Kategoria II - członkowie, uczestnicy którzy nie są kierowani do działalności z dziećmi. Nie wymaga się od nich zaświadczeń o niekaralności oraz wyciągu z Rejestru Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym.
3. Odpowiedzialni za standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem we Wspólnocie posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
4. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka odpowiedzialny za przyjmowanie zgłoszeń podejmuje rozmowę z opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
5. Standardy ochrony dzieci we Wspólnocie są dostępne w formie pisemnej w sekretariacie oraz na recepcji (np. na tablicy ogłoszeń w wersji skróconej w naszych ośrodkach duszpasterskich oraz na stronie internetowej) dla wszystkich jego członków, ich rodziców, a także osób odpowiedzialnych za konkretne dzieło i ich przełożonych.

Standard II

Weryfikacja, delegowanie i edukacja osób pracujących z dziećmi we Wspólnocie

1. Obowiązkiem Moderатора we Wspólnocie jest wdrażanie i przestrzeganie standardów ochrony dzieci. Ona też personalnie ponosi odpowiedzialność za ich łamanie.
2. O każdej osobie zaangażowanej we Wspólnocie i mającej kontakt z dziećmi w obszarze związanym z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad dziećmi, Moderator uzyskuje dane z Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym (<https://arch-bip.ms.gov.pl/pl/rejestry-i-ewidencje/rejestr-sprawcow-przestepstw-na-tle-seksualnym/>).
3. Każda osoba, która we Wspólnocie będzie miała kontakt z dziećmi w obszarze związanym z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad dziećmi, przedkłada Moderatorowi informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2023 poz. 172 oraz z 2022 poz. 2600) lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego. Dane te w formie wydruku przechowywane w dokumentacji dotyczącej Wspólnoty.
4. Każda osoba, która we Wspólnocie będzie miała kontakt z dziećmi w obszarze związanym z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad dziećmi, posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi. Dane te w formie wydruku przechowywane są w dokumentacji dotyczącej Wspólnoty.
5. Każda osoba, która we Wspólnocie będzie miała kontakt z dziećmi w obszarze związanym z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad dziećmi, składa oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich dwudziestu lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada Moderatorowi informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi. Jeżeli prawo państwa nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, osoba, która będzie miała styczność z wychowankami Wspólnoty, składa oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w

rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia dotyczącego zakazu pracy z dziećmi (Załącznik 4). Dane te w formie wydruku przechowywane są w dokumentacji dotyczącej Wspólnoty.

6. Każda osoba, która we Wspólnocie będzie miała kontakt z dziećmi w obszarze związanym z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad dziećmi, musi zapoznać się ze standardami ochrony dzieci i podpisać stosowny dokument, w którym zobowiązuje się do jej przestrzegania (Załącznik 5)
7. Brak zgody na podpisanie takiego dokumentu uniemożliwia dopuszczenie tej osoby do działalności z małoletnimi .
8. Moderator ma obowiązek weryfikacji kadry pod względem powyższych wymagań oraz kompetencji związanych z pracą z dziećmi.
9. Jeśli Wspólnota angażuje do realizacji zadań duszpasterskich firmy/osoby z zewnątrz lub udostępnia im pomieszczenia, właściciel firmy/ osoba musi przedstawić Moderatorowi oświadczenie o sprawdzeniu swoich pracowników, którzy będą mogli mieć kontakt z nieletnimi ze Wspólnoty, w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Standard III

Procedury interwencji w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dziecka

1. Zagrożenie bezpieczeństwa dzieci może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
2. Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:
  - a. popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem);
  - b. doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, poniżanie, przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna i ekonomiczna;
  - c. doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem, ignorowaniem kontaktów, udostępnianiem danych osobowych dziecka i jego wizerunku).
3. Na potrzeby niniejszego dokumentu wyróżniono procedury interwencji (załącznik nr 8) w przypadku podejrzenia działania na szkodę dziecka przez:

- a. osoby dorosłe (personel, inne osoby trzecie, rodziców/opiekunów prawnych);
  - b. inne dziecko.
4. W przypadku powzięcia przez osobę przeznaczoną do działalności z dziećmi we Wspólnocie podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone lub zgłoszenia takiej okoliczności przez dziecko lub opiekuna dziecka, osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji zarządowi Wspólnoty. Notatka może mieć formę pisemną lub mailową.
5. Interwencja prowadzona jest przez zarząd Wspólnoty, który może wyznaczyć na stałe do tego zadania inną osobę. W przypadku wyznaczenia takiej osoby jej dane (imię, nazwisko, e-mail, telefon) zostaną podane do wiadomości osób przeznaczony do działalności z dziećmi, oraz opiekunów.
6. W przypadku wyznaczenia innej osoby do prowadzenia interwencji pod pojęciem „Zarządu Wspólnoty” należy rozumieć osobę odpowiedzialną za prowadzenie interwencji.
7. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji, wówczas interwencja prowadzona jest przez Zarząd Wspólnoty.
8. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony Zarząd Wspólnoty, a nie została wyznaczona osoba do prowadzenia interwencji, wówczas działania opisane w niniejszym rozdziale podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia.
9. Do udziału w interwencji można doprosić specjalistów, w szczególności psychologów i pedagogów, celem skorzystania z ich pomocy przy rozmowie z dzieckiem o trudnych doświadczeniach. Małoletni zgłaszający, występujący w charakterze ofiary, powinien być otoczony pomocą psychologiczną i duchową.
10. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 997, 112 lub 999 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje członek personelu, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu.
11. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik nr 7 do niniejszych standardów.. Kartę załącza się do rejestru interwencji prowadzonego przez Wspólnotę.
12. Wszyscy odpowiedzialni za dzieci we Wspólnocie którzy otrzymali informację o krzywdzeniu dziecka lub informację z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

13. W przypadku, gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa dziecka zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, Zarząd Wspólnoty informuje o tym fakcie opiekunów dziecka na piśmie.
14. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń we Wspólnocie przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego opiekunami. Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń we Wspólnocie stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji.
15. Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń za standardy we Wspólnocie organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
16. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń we Wspólnocie sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
17. W przypadku, gdy z rozmowy z opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia zarząd Wspólnoty sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego.
18. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że opiekun dziecka zaniedbuje jego potrzeby psychofizyczne lub rodzina jest niewydolna wychowawczo - konieczności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.
19. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń „wówczas osoba ta zostaje odsunięta od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy.
20. W przypadku, gdy osoba przeznaczona do działalności z dziećmi we Wspólnocie dopuścił się wobec dziecka innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę, Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń we Wspólnocie powinien zbadać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności wysłuchać osobę podejrzewaną o krzywdzenie, dziecko oraz innych świadków zdarzenia.
21. Wszystkie osoby, które w związku z wykonywaniem opieki nad dziećmi powzięły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

22. W przypadku, gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa dziecka zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.
29. W przypadku, gdy dziecko krzywdzone nie należy do Wspólnoty należy porozmawiać z dzieckiem poddawany krzywdzeniu, innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu, a także z opiekunami dziecka krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Zarząd Wspólnoty organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb oraz o sposobach reakcji na zdarzenie (poinformowanie sądu rodzinnego, poinformowanie szkoły, poinformowanie opiekunów dziecka krzywdzonego).
30. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie.
31. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie.

Standard IV

Zasady ochrony danych osobowych dziecka

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
2. Osoby przeznaczone do działalności z dziećmi mają obowiązek zapoznać się i przestrzegać zapisów standardów ochrony danych osobowych obowiązującej we Wspólnocie.
3. Osoby przeznaczone do działalności z dziećmi mają obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarzają oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem. Naruszenie tego obowiązku może prowadzić do natychmiastowego (w tym dyscyplinarnego - w przypadku pracowników) rozwiązania umowy o współpracy.
4. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
5. Wolontariusze oraz osoby zatrudnione na krótkoterminowych umowach cywilnoprawnych nie powinni mieć dostępu do danych osobowych szczególnej kategorii o ile dostęp ten nie jest konieczny do świadczenia przez te osoby usług.

6. Wszyscy pracownicy przed podjęciem pracy lub współpracy są obligatoryjnie szkoleni z przepisów i zasad dotyczących ochrony danych osobowych.

Standard V

Zasady ochrony wizerunku dziecka

1. Wspólnota, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
2. W przypadku wątpliwości związanych z przetwarzaniem wizerunku osoba przeznaczona do działalności z dziećmi powinien skonsultować się z Zarządem Wspólnoty oraz wyznaczonym inspektorem ochrony danych.
3. Niedopuszczalne jest używanie wizerunku dzieci w celach fundraisingowych bez zgody rodziców/opiekunów prawnych.
4. Nawet w przypadku publikacji wizerunku dzieci za zgodą rodziców/opiekunów prawnych niedopuszczalne jest przedstawianie dziecka w sytuacji je ośmieszającej, intymnej, krępującej lub nagości.

Standard VI

Zasady dostępu dzieci do Internetu

1. Wspólnota nie zapewnia dzieciom dostępu Internetu i rekomenduje zakaz stosowania prywatnego sprzętu posiadającego dostęp do Internetu na terenie Wspólnoty.

Standard VII

Edukacja dzieci i młodzieży o ochronie własnych granic

W ramach formacji młodzieży Wspólnota dba o to, aby co jakiś czas odbywały się zajęcia dotyczące poszanowania godności swojej i innych oraz ochrony siebie i innych przed potencjalną krzywdą: fizyczną, emocjonalną, seksualną i duchową. Tematyka podejmowanych zagadnień może obejmować wykłady związane z:

- Ochroną własnych granic;
- Godnością i wartością osoby;
- Umiejętnością mówienia „nie” w kontekście posłuszeństwa;
- Budowaniem dojrzałych relacji;
- Edukacją w zakresie ryzykownych zachowań;
- Bezpiecznym korzystaniem z Internetu;

- Sposobami działania sprawców (np. *grooming*);
- Bezpiecznymi i wolnymi od przemocy relacjami rówieśniczymi.

Standard VIII

Szkolenia i stałe wsparcie dla osób zajmujących się profilaktyką we Wspólnocie

Ochrona przed krzywdzeniem jest wpisana w misję Kościoła katolickiego powierzona mu przez Pana. Dlatego każdy – przełożony w Kościele, osoby uczestniczące w jego misji przez pracę i zaangażowanie duszpasterskie czy pracę z dziećmi i osobami bezbronnymi – powinni posiadać potrzebną wiedzę na temat ochrony dzieci i osób bezbronych przed przemocą i dzielić się nią z rodzicami i dziećmi.

Wszyscy duszpasterze, animatorzy, wychowawcy, administrator otrzymują potrzebną im wiedzę o standardach przyjętych i obowiązujących we Wspólnocie – kodeksie zachowań, procedurach związanych z interwencją i zgłoszeniem. Szkolenie może prowadzić osoba odpowiedzialna w we Wspólnocie za prewencję, np. osoba z Zespołu ds. Prewencji. Zalecany zakres szkoleń dotyczących ochrony dzieci powinien obejmować następujące tematy:

- rodzajów przemocy (w tym przemocy rówieśniczej);
- rozpoznawania oznak przemocy (w tym wykorzystania seksualnego);
- strategii działania sprawców przemocy (w tym przemocy seksualnej);
- rozmowy z dzieckiem na temat krzywdy;
- rozmowy z dorosłymi (gdy ktoś pracuje z grupą dorosłych);
- zagrożeń i ochrony przed szkodliwymi treściami w Internecie;
- innych zaleceń obowiązujących we Wspólnocie.

Każda osoba pracująca z dziećmi we Wspólnocie powinna otrzymać zaświadczenie o udziale w szkoleniu;

Monitoring stosowania Standardów

1. Zarząd Wspólnoty wyznacza **mgr Bogusława Podniesińskiego - pedagoga** jako osobę odpowiedzialną za: standardy ochrony dzieci i młodzieży.
2. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, jest odpowiedzialna za monitorowanie standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia standardów i prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz zaproponowanie zmian w standardach..
3. Osoba, o której mowa w ust. 1, przeprowadza wśród członków Wspólnoty, raz na 12 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji standardów. W ankiecie członek może proponować zmiany standardów oraz wskazywać naruszenia standardów we Wspólnocie. (załącznik nr 10)

4. Zarząd Wspólnoty wprowadza do standardów niezbędne zmiany i ogłasza członkom i opiekunom dzieci nowe brzmienie standardów.

Przepisy końcowe

1. Standardy wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla osób przeznaczony do działalności z dziećmi, w szczególności poprzez przesłanie jej tekstu drogą elektroniczną.

Załącznik nr 1

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

Zasady bezpiecznej rekrutacji we Wspólnocie:

1. Poznaj dane kandydata/kandydatki, które pozwolą Ci jak najlepiej poznać jego/jej kwalifikacje, w tym stosunek do wartości podzielanych przez Wspólnotę, takich jak ochrona praw dzieci i szacunek do ich godności.

Wspólnota musi zadbać, aby osoby przez nią zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej oraz wolontariatu) posiadały doświadczenie i zostały przeszkolone do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do dzieci i podzielania wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, Wspólnota może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących:

- a. wykształcenia;
- b. kwalifikacji zawodowych;
- c. przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki.

W każdym przypadku Wspólnota musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Wspólnota powinna zatem znać:

- a. imię (imiona) i nazwisko;
  - b. datę urodzenia;
  - c. dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
2. Pobierz dane osobowe kandydata/kandydatki, w tym dane potrzebne do sprawdzenia jego/jej danych w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym. Przed dopuszczeniem osoby zatrudnianej do wykonywania obowiązków związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi Wspólnota jest zobowiązana sprawdzić osobę zatrudnianą w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym¹ – Rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl. By móc uzyskać informacje z rejestru z dostępem ograniczonym, konieczne jest uprzednie założenie profilu Wspólnoty. Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną/członka Wspólnoty.
  3. Pobierz od kandydata/kandydatki informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przepięstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189 a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii lub za odpowiadające tym przepięstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

---

¹ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przepiępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich

4. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinna przedłożyć Ci również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.
5. Pobierz od kandydata/kandydatki oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
6. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwu określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189 a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
7. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: *Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.*
8. Gdy pozwalają na to przepisy prawa, Wspólnota jest zobowiązana do domagania się od osoby zatrudnianej zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego². Zaświadczenia z KRK można domagać się wyłącznie w przypadkach, gdy przepisy prawa wprost wskazują, że pracowników w zawodach lub na danych stanowiskach obowiązuje wymóg niekaralności (np. od kierownika i wychowawcy wypoczynku dzieci³).
9. W przypadku niemożliwości przedstawienia poproś kandydata/kandydatkę o złożenie oświadczenia o niekaralności oraz o braku toczących się wobec niego/niej postępowań przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych za przestępstwa i inne czyny popełnione przeciwko dzieciom. Odmowa złożenia takiego oświadczenia nie może rodzić dla kandydata/ kandydatki żadnych negatywnych konsekwencji, w tym być wyłączną podstawą odmowy zatrudnienia. Poniżej znajdziesz przykładowy formularz takiego oświadczenia.
10. *Wytyczne z 2019 Archidiecezji (zał nr 6)*

---

² Ustawa z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym.

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

**Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania
podstawowych zasad ochrony dzieci**

.....
miejscowość i data

Ja, ... nr PESEL ..... oświadczam, że nie
byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z
użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne
ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/-em się z zasadami ochrony dzieci obowiązującymi we
Wspólnocie Przymierza Rodzin „Mamre” i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
podpis

Załącznik nr 2

Zasady bezpiecznych relacji

osoba przeznaczona do działalności z dzieckiem – dziecko

Zasady bezpiecznych relacji osób przeznaczonych do działalności z dziećmi

Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez osoby przeznaczone do działalności z dziećmi jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Każdy członek Wspólnoty traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie. Każdy członek Wspólnoty realizując te cele działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych Wspólnoty oraz swoich kompetencji.

Komunikacja z dziećmi

1. W komunikacji z dziećmi zachowaj cierpliwość i szacunek. Mów prostym językiem i upewnij się, że dziecko rozumie treść komunikatu.
2. Słuchaj uważnie dzieci i udzielaj im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji. Zachowaj spokój i traktuj jego relację poważnie, uściśl fakty bez stosowania sugestii.
3. Nie wolno Ci upokarzać i obrażać dziecka.
4. Nie wolno Ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
5. Zadbaj o atmosferę zaufania i akceptacji, skupienia i neutralności. Jeśli dziecko zwierzy Ci się, że jest ofiarą przemocy, nie wolno Ci tworzyć fałszywych obietnic związanych z utrzymaniem sprawy w tajemnicy. Utwierdź pokrzywdzonego, że postąpił właściwie szukając pomocy i ujawniając nadużycie.
6. Szanuj prawo dziecka do prywatności. Dzieciom i młodzieży przysługuje prawo do prywatności, szczególnie w miejscach noclegowych, natryskach, przebieralniach, łazienkach czy toaletach. W tego typu sytuacjach nie wolno wykonywać żadnych zdjęć ani nagrań i należy zadbać, by nie czynili tego również sami wychowankowie. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, wyjaśnij mu to najszybciej jak to możliwe.
7. Nie wolno Ci zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
8. Zapewnij dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć Tobie lub wskazanej osobie (w zależności od procedur interwencji, jakie przyjęła Wspólnota) i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

9. Podejmując rozmowy na temat płciowości rób to z największą delikatnością. Powinno wystrzegać się wszelkich żartów o podtekście seksualnym, co mogłoby być dwuznacznie odebrane.

Działania z dziećmi

1. Doceniaj i szanuj wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażuj i traktuj równo bez względu na ich płeć, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny.
2. Unikaj faworyzowania dzieci.
3. Unikaj takich zachowań, które będą odbierane jako brak szacunku i naruszenie godności oraz integralności cielesnej i duchowej.
4. Unikaj zachowań, które miałyby znamiona przemocy psychicznej, a które byłyby odbierane przez małe dzieci jako poniżanie, dokuczanie, wykluczenie, odrzucenie, dyskryminację czy pogardliwe traktowanie. Żartując z dziećmi upewnij się, że dziecko zrozumiało żart i nie poczuło się urażone.
5. Nie zaleca się przewozu małych dzieci prywatnym samochodem, zwłaszcza w pojedynkę. W wyjątkowych przypadkach możesz przewieźć małe dzieci za wyraźną pisemną (także wyrażoną elektronicznie) zgodą rodziców (opiekunów prawnych) ich transport może być przeprowadzony, mając jednak na względzie wszelkie obostrzenia prawne w tym zakresie.
6. Nie wolno Ci nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
7. Nie wolno Ci proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci.
8. Osoba dorosła nie powinna spać w pokoju z dziećmi lub młodzieżą, chyba że w celu zapewnienia bezpieczeństwa lub zdrowia dziecka. W sytuacjach losowych, wymagających pozostania opiekuna w sypialni małych dzieci, musisz o tym fakcie powiadomić przełożonego (administratora).
9. Sypialnie małych dzieci oraz toalety i prysznice w miejscach zbiorowego przebywania winny być wydzielone dla obu płci z zagwarantowaniem w nich bezpieczeństwa, by nie dochodziło w tych miejscach do przemocy rówieśniczej.
10. Wychowawcy powinni cechować się właściwym taktem w ubiorze, bez epatowania nagością w obecności małych dzieci.

Kontakt fizyczny z dziećmi

Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Kieruj się zawsze swoim racjonalnym osądem, słuchając, obserwując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np.

przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.

1. Nie wolno Ci bić ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka.
2. Nigdy nie dotykaj dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
3. Zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań.
4. Nie angażuj się w takie aktywności jak brutalne zabawy fizyczne.
5. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, unikaj innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety. Jeśli to możliwe, zadбай o to, aby w każdej z czynności pielęgnacyjnych i higienicznych asystowała Ci inna osoba ze Wspólnoty. Jeśli pielęgnacja i opieka higieniczna nad dziećmi należą do Twoich obowiązków, zostaniesz przeszkolony w tym kierunku.

Załącznik nr 3

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi

Wspólnota jest miejscem zapewniającym bezpieczeństwo dzieciom także w grupie rówieśniczej. Kierując się wartościami wypływającymi z Ewangelii, staramy się wpoić naszym parafianom postawę szacunku wobec każdego człowieka – dzieci i dorosłych. Pragniemy, by w relacjach międzyludzkich bliska była im ewangeliczna zasada: „Wszystko więc, co chcielibyście, żeby wam ludzie czynili, i wy im czyńcie” (Mt 7,12a).

Zasady bezpiecznych relacji między dziećmi poznali wszyscy pracownicy i współpracownicy parafii, dzięki czemu mogą oni umiejętnie i adekwatnie do zaistniałej sytuacji reagować na każde niewłaściwe zachowanie czy przemoc. Również dzieci powinny przestrzegać poniższego kodeksu podczas spotkań w parafii i poza nią, w kontakcie bezpośrednim i wirtualnym.

Kodeks zachowań został opracowany z udziałem dzieci. Ewaluacja i weryfikacja zasad bezpiecznych relacji pomiędzy dziećmi odbywać się będzie co dwa lata, a także po każdej sytuacji kryzysowej, jeśli w parafii podjęta zostanie interwencja z powodu krzywdzenia rówieśniczego. Zmiana treści zasad bezpiecznych relacji między dziećmi jest możliwa w każdym momencie na ich wniosek i z ich udziałem.

1. Równe traktowanie i szacunek dla każdej osoby.
  - Traktuj innych tak, jak chcesz, aby inni traktowali Ciebie.
  - Pamiętaj, że każda osoba jest kimś wyjątkowym i szczególnie obdarowanym przez Boga. Należą się jej szacunek i troska o jej dobro.
  - Bądź tolerancyjny – szanuj odmienny wygląd, przekonania, poglądy i cechy koleżanek/kolegów.
  - Pamiętaj, że przez różnorodność wzajemnie się ubogacamy.
  - Masz prawo do zabawy i relacji z każdym dzieckiem, ale pamiętaj, że nie zawsze inne dziecko ma chęć do kontaktu z Tobą w danym momencie. Uszanuj to.

- Zachowaj otwartość i bądź wrażliwy na wszystkie osoby, nawet jeśli nie należą do grona Twoich najbliższych przyjaciół. Nie wykluczaj ich ze wspólnych działań, rozmów i szkolnych aktywności.
2. Zasady komunikacji między dziećmi.
    - Zachowuj życzliwość i szacunek wobec koleżanek/kolegów.
    - Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, o ile nie naruszają one dobra innych osób.
    - Słuchaj innych, gdy mówią.
    - Nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
    - Zachowuj kulturę słowa w każdej sytuacji.
    - Stosuj formy grzecznościowe.
    - Pytaj o zgodę na kontakt fizyczny (przytulenie, pogłaskanie).
  3. Szacunek dla cudzej własności, prywatności i przestrzeni.
    - Szanuj rzeczy osobiste i mienie innych osób.
    - Zapytaj, jeśli chcesz pożyczyć od kogoś jakąś rzecz.
    - Nie przeglądaj prywatnych rzeczy innych osób bez ich zgody. Każdy ma prawo do prywatności.
    - Nie rób zdjęć, nie nagrywaj ani nie rozpowszechniaj wizerunku kolegów/koleżanek i innych osób bez ich wyraźnej zgody.
    - Pamiętaj, że każdy ma prawo do przestrzeni osobistej. Jeśli inna osoba potrzebuje chwili samotności, uszanuj to. Naruszanie tej przestrzeni może rodzić konflikty.
  4. Zakaz stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie.
    - Nie stwarzaj sytuacji, w których ktoś czułby się celowo pomijany, izolowany.
    - Nie stosuj przemocy fizycznej.
    - Szturchanie, popychanie, kopanie czy siłowe przytrzymywanie kolegi/koleżanki naruszają jego/jej integralność fizyczną.
    - Szanuj przestrzeń intymną kolegów/koleżanek.
    - Nigdy nie dotykaj ich w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
    - Nie wyśmiewaj, nie obgaduj, nie ośmieszaj, nie zawstydzaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj kolegów/koleżanek.
    - Nie wypowiadaj się w sposób obraźliwy o rodzicach kolegów/koleżanek.
    - Nie zwracaj się w sposób wulgarny do innych.
    - Pamiętaj, że żarty są wtedy żartami, kiedy nikt z ich powodu nie cierpi. Jeśli tak jest, natychmiast zakończ taką zabawę słowną.
    - Nie narażaj siebie i innych uczniów na sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu fizycznemu czy psychicznemu.
    - Nie wyrażaj negatywnych, prześmiewczych komentarzy na temat zachowania, pracy, wyglądu kolegów/koleżanek.
    - Nie zabieraj rzeczy należących do innych bez ich zgody.
  5. Szacunek w kontaktach internetowych i zakaz cyberprzemocy.

- Szanuj innych i traktuj ich tak, jak chcesz, by traktowali Ciebie – dotyczy to wszystkich typów Twojej aktywności w sieci. Po drugiej stronie ekranu jest drugi człowiek.
- Pamiętaj, że cyberprzemoc często zaczyna się od tzw. „niewinnych żartów”. Nie każdy ma takie samo poczucie humoru. Uważaj na to, co piszesz i co publikujesz, w Internecie nic nie ginie. W świecie wirtualnym łatwo poruszyć lawinę wzajemnych niechęci, co może doprowadzić do konkretnej formy przemocy.
- Nie udostępniaj kontaktów do innych osób (telefonicznych, mailowych) bez ich zgody.
- Dbaj o swój oraz innych wizerunek w sieci – nie publikuj wrażliwych danych, powierzonych ci informacji oraz zdjęć i filmów ośmieszających innych. Szanuj ich prywatność.
- Chronь intymność swoją i innych. Nie wysyłaj i nie udostępniaj zdjęć lub filmów, które by ją naruszały.
- Sprzeciwiaj się hejtowi, sam nie publikuj obrażających i agresywnych komentarzy oraz reaguj, gdy zauważysz, że ktoś jest poniżany w Internecie. Nie przesyłaj dalej ośmieszających wiadomości. Zgłoś takie działania odpowiednim osobom.
- Nie prowokuj innych do niepotrzebnych, nieuzasadnionych kłótni. Trolling, świadome poniżanie, nękanie i zaczepki są zachowaniami niedopuszczalnymi.
- Nie wykluczaj swoich rówieśników z grup w mediach społecznościowych z powodu swoich prywatnych niechęci.
- Nie podszywaj się w Internecie pod inne osoby. Takie zachowanie w cyberprzestrzeni jest kradzieżą tożsamości. To jest przestępstwo.
- Jeżeli zauważysz, że ktoś nie wylogował się ze swojego konta, nie wykorzystuj tej sytuacji do działań, które przyniosłyby mu szkodę, ale życzliwie poinformuj go o jego nieuwadze.
- Pamiętaj, że groźby, pomówienia, nawoływanie do nienawiści, prześladowanie, ośmieszanie w cyberprzestrzeni także są karalne. Twoje działania w sieci nie są anonimowe.

6. Sposoby pokojowego rozwiązywania konfliktów.

- Wycisz się, uspokój, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę. Zastanów się, co chcesz osiągnąć. Jeśli to możliwe, podejmij spokojną rozmowę z drugą stroną.
- Umów się na rozmowę w bardziej stosownych warunkach, w ten sposób zyskasz czas na konstruktywny dialog.
- Powiedz, co według Ciebie jest problemem, co przyczyną nieporozumienia, czego oczekujesz.
- Słuchaj drugiej osoby. Dopytaj o jej odczucia i oczekiwania. Podsumuj to, co usłyszałaś/usłyszałeś dla upewnienia się, czy dobrze zrozumiałaś/zrozumiałś jej komunikat.
- Upewnij się, że Twój rozmówca powiedział wszystko odnośnie do swoich odczuć.
- Wspólnie wymyślcie rozwiązanie satysfakcjonujące obie strony.

- Jeśli nie uda się Wam dojść do porozumienia, poproś o pomoc osobę dorosłą, aktualnego opiekuna grupy. Porozmawiaj o tym z Twoimi rodzicami. Nie rozwiązuj konfliktu samodzielnie.
- Nie bądź obojętny, gdy komuś dzieje się krzywda. Zawsze poinformuj o tym osobę dorosłą

Załącznik nr 4

Oświadczenie o krajach zamieszkania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska

OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisany/a, oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska: tak/nie* .
2. Jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać państwo.....
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/nie zamieszkiwałem w innych państwach* .
4. Proszę wpisać państwo/państwa:
.....
5. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.
6. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyż państwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.
7. Oświadczam, że prawo państwa ..... nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: tak/nie*.
8. Oświadczam, że w państwie ..... nie prowadzi się rejestru karnego: tak/nie*.

9. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie..... za czyny zabronione odpowiadające przestępstvom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi.
10. Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

* niepotrzebne skreślić

** art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli: 1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,

2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Załącznik nr 5

Oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony dzieci i zobowiązaniu do jej przestrzegania

OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisana/y, oświadczam, że:

1. Zapoznałam/zapoznałem się z treścią dokumentu pn. „Standardy ochrony dzieci” obowiązującego we Wspólnocie Przymierza Rodzin “MAMRE”
2. Oświadczam*, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenie, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

* dotyczy osób pełnoletnich

** art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli: 1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,

2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Załącznik nr 6
**Oświadczenie dotyczące niekaralności za przestępstwa na szkodę
dzieci**

Oświadczenie o niekaralności

Ja, ...
(imię i nazwisko)

legitymujący(-a) się dowodem osobistym/paszportem o nr .....
oświadczam, że nie byłem(-am) skazany(-a) za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i
obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę dziecka i nie toczy się przeciwko
mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie. Oświadczam, że jestem
świadomy(-a) konsekwencji złożenia nieprawdziwego oświadczenia.

.....
miejsce, data

.....
imię i nazwisko (czytelny podpis)

Załącznik nr 7 KARTA INTERWENCJI

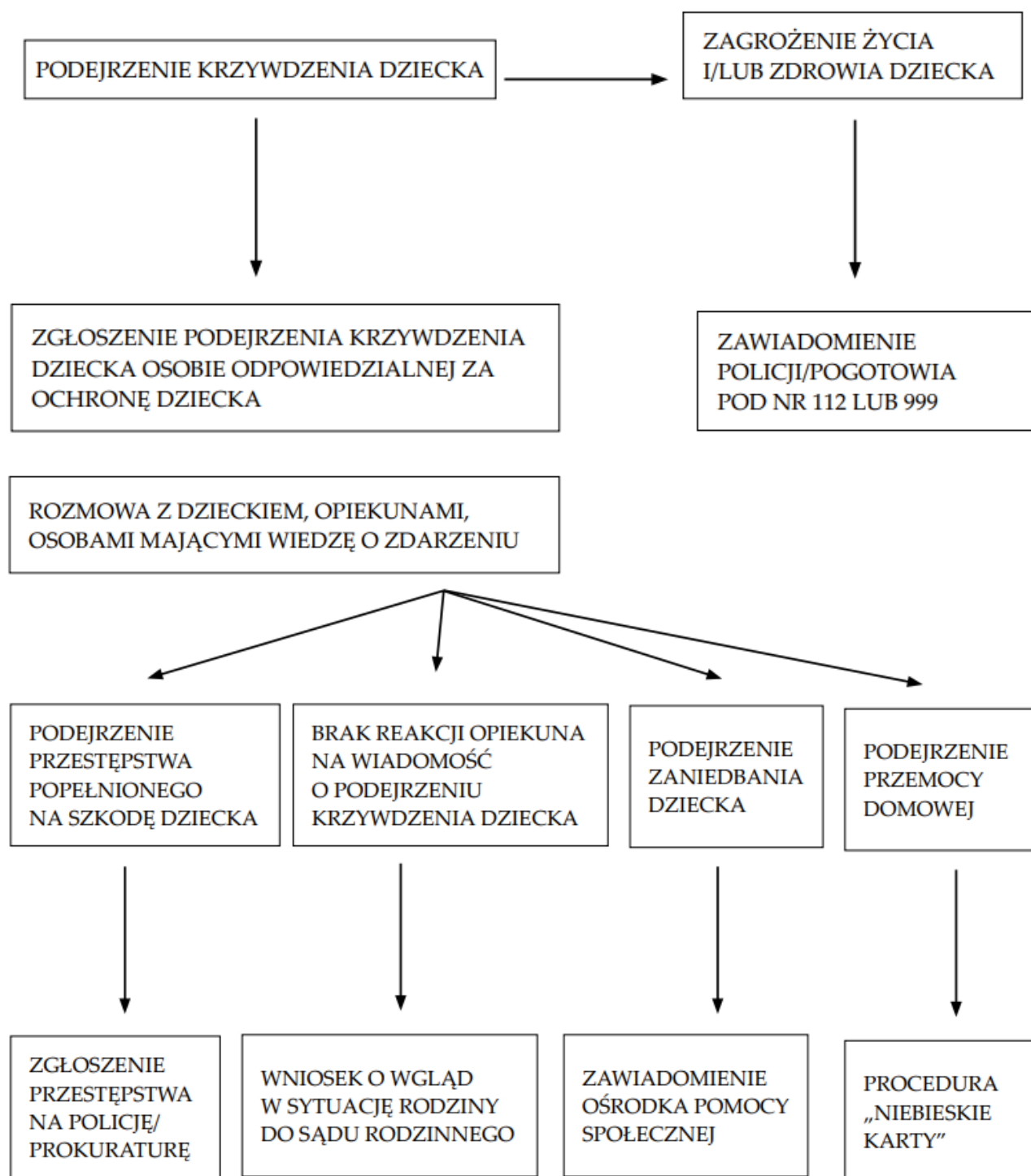
1. Imię i nazwisko dziecka			
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)			
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia			
4. Opis podjętych działań		Data	Działanie
5. Spotkania z opiekunami dziecka		Data	Opis spotkania

6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)		# Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. # Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny. # Inny rodzaj interwencji. Jaki?	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji			
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informację o wynikach/ działaniach rodziców		Data	Działanie

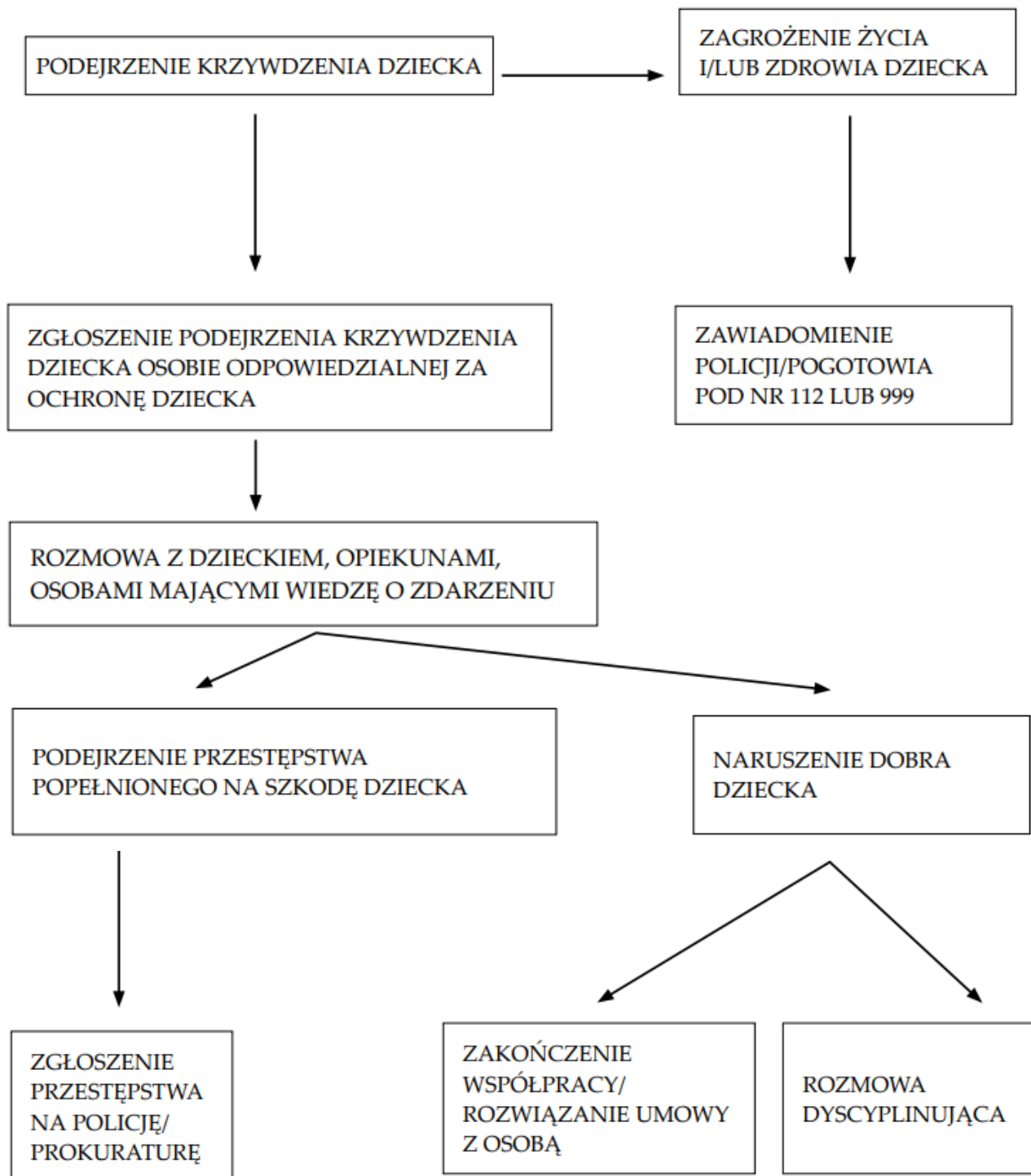
Załącznik 8

Schematy procedur interwencji

SCHEMAT INTERWENCJI – KRZYWDZENIE ZE STRONY OPIEKUNA

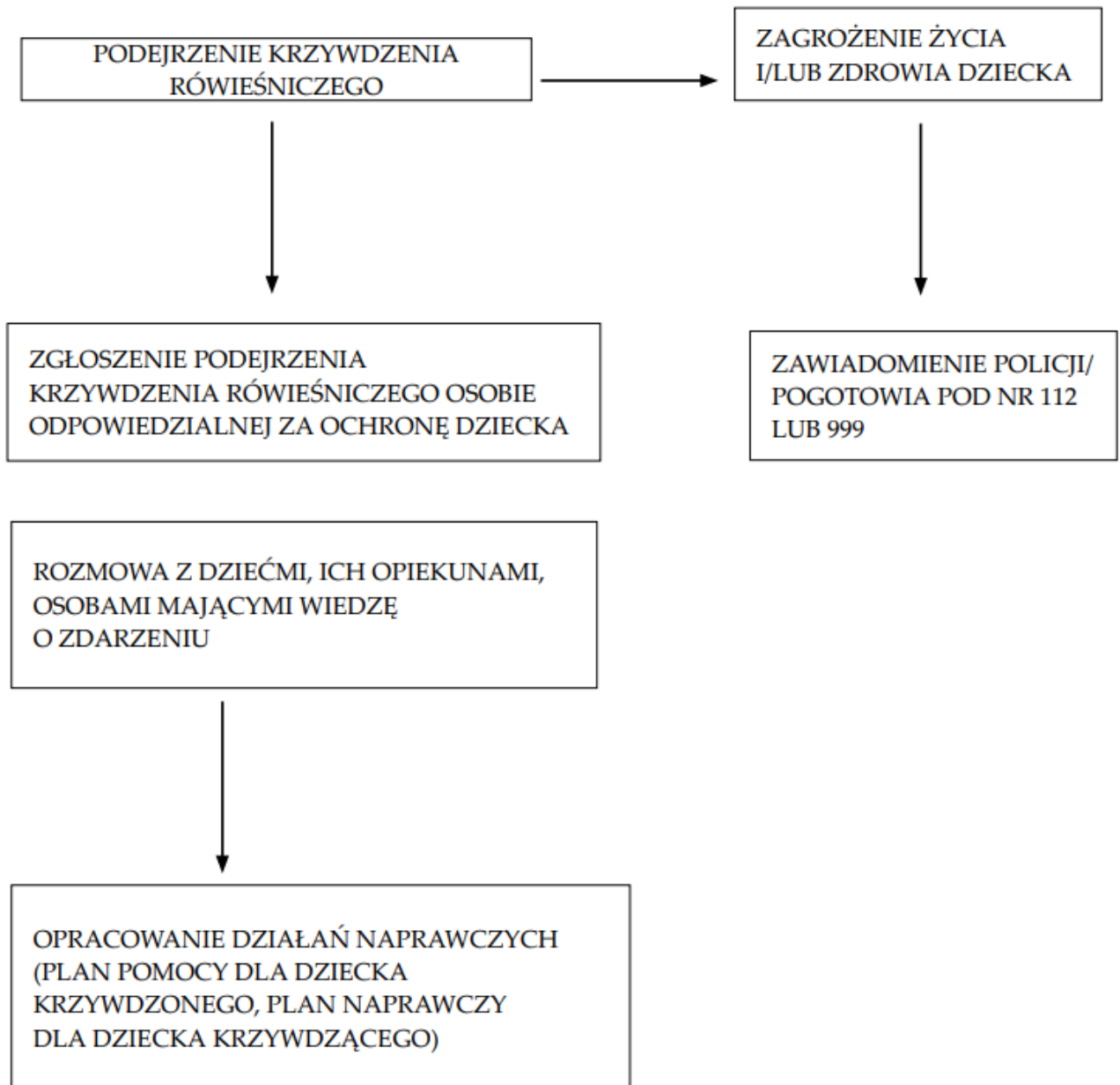

SCHEMAT INTERWENCJI – KRZYWDZENIE ZE STRONY CZŁONKA PERSONELU

SCHEMAT INTERWENCJI - KRZYWDZENIE RÓWIEŚNICZE

Załącznik nr 9

Monitoring stosowania standardów – ankieta

	Tak	Nie
1. Czy zapoznałeś się z treścią polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązującej we Wspólnocie?		
2. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
3. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
4. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Polityce ochrony dzieci we Wspólnocie przez innego członka personelu?		
a. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedź opisowa)		
b. Czy podjąłeś/eś jakieś działania: jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowiedź opisowa)		
5. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem? (odpowiedź opisowa)		

.....
Data, podpis

Załącznik nr 10

Zasady prewencji i postępowania w pracy wychowawczej i duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą w archidiecezji Częstochowskiej

ZASADY PREWENCJI I POSTĘPOWANIA W PRACY WYCHOWAWCZEJ I
DUSZPASTERSKIEJ Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ
W ARCHIDIECEZJI CZĘSTOCHOWSKIEJ

Część I Zagadnienia wstępne

I. Zaangażowanie Kościoła na rzecz kultury ochrony i przejrzystości

1. Troska o dzieci i młodzież jest niezbywalną częścią misji powierzonej Kościołowi, który jako wspólnota wiernych zabiega o zbawienie każdego człowieka i dobro wspólne społeczności, w której realizuje swoje posłannictwo. Powinien zatem być wrażliwy na to, co służy prawdziwemu dobru wszystkich ludzi i nie być obojętny na to, co mu zagraża, zwłaszcza w odniesieniu do małoletnich. Z tej racji podejmuje on działania promujące kulturę ochrony i przejrzystości, zmierzające do otoczenia ich troską i szacunkiem, by wzrastali w środowisku bezpiecznym, wolnym od wykorzystania, manipulacji, przemocy i nadużyć seksualnych. Służyć temu mają całokształtowe programy profilaktyki w zakresie ochrony dzieci i młodzieży, obejmujące różne sektory pracy z nimi w jednostkach kościelnych.

II. Cel i zakres dokumentu

1. Stosując się do wskazań Kongregacji Nauki Wiary oraz Konferencji Episkopatu Polski², w tym także do lokalnych wytycznych biskupa miejsca³, zobowiązujących wszystkie dzieła prowadzone przez jednostki organizacyjne Kościoła, które podejmują pracę z małoletnimi i osobami bezradnymi, do opracowania i wdrożenia w życie procedur wpływających na tworzenie bezpiecznych środowisk formacji i edukacji chrześcijańskiej, opracowano *Zasady prewencji i postępowania w pracy wychowawczej i duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą w Archidiecezji Częstochowskiej*. Są one wspólne dla wszystkich dzieł wychowawczych i duszpasterskich w Archidiecezji Częstochowskiej. Wytyczają dla nich główne linie, nie opisując jednak szczegółowych kwestii specyficznych dla nich, ale zmierzają do tego, by dane jednostki kościelne wypracowały i stosowały w nich normy ochrony małoletnich i bezradnych, dostosowane do ich specyfiki, zgodnie obowiązującymi w nich standardami z zachowaniem przepisów prawa kościelnego i państwowego.
2. Dokument ma na celu ochronę dzieci i młodzieży oraz osób bezradnych, w tym wyeliminowanie ryzyka nadużyć seksualnych w ścisłym tego słowa znaczeniu, ma pomóc uniknąć psychicznych i fizycznych przekroczeń granic intymności oraz przyczynić się do

promocji ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy i wykorzystania również poza środowiskiem kościelnym. Jest ukierunkowany na motywowanie do autorefleksji nad właściwymi sposobami zachowań w dziedzinie ochrony oraz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. Przekazuje wskazówki, przykłady dobrych praktyk, procedur oraz konsekwencji prawnych zaniedbań bądź naruszeń przepisów prawa dotyczących ochrony małoletnich przed wszelką formą przemocy, w tym seksualnej.

III. Adresaci zasad prewencji i profilaktyki

1. Dokument jest przeznaczony dla wszystkich zaangażowanych w dzieła wychowawcze i duszpasterskie w Archidiecezji Częstochowskiej, a w szczególności jest adresowany do duchownych, wychowawców, nauczycieli, animatorów, wolontariuszy, praktykantów i stażystów oraz świeckich zatrudnionych na różnych stanowiskach i podejmujących określone zakresy odpowiedzialności.

Część II

Kodeks zachowań wobec małoletnich

I. Wskazania ogólne

1. Przyrodzona i niezbywalna godność każdego człowieka stanowi źródło wolności i jego praw, jest ona nienaruszalna a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem odpowiedzialnych za wychowanie dzieci i młodzieży.
2. Należy unikać takich zachowań, które będą odbierane jako brak szacunku i naruszenie godności oraz integralności cielesnej i duchowej.
3. Należy zachować zasadę równego traktowania małoletnich w atmosferze poszanowania ich praw, bez faworyzowania pojedynczych osób.
4. Sprawującym opiekę nad dziećmi i młodzieżą zakazuje się stosowania kar cielesnych.
5. Należy unikać zachowań, które miałyby znamiona przemocy psychicznej, a które byłyby odbierane przez małoletnich jako poniżanie, dokuczanie, wykluczenie, odrzucenie, dyskryminację czy pogardliwe traktowanie.
6. Należy zadbać, by tego typu zachowania nie były udziałem dzieci i młodzieży w odniesieniu do ich rówieśników.
7. Nie wolno przekraczać ogólnie przyjętych wzorców zachowań, podejmując działania, które byłyby nieakceptowane przez rodziców czy opiekunów prawnych małoletnich.

II. Wskazania szczegółowe

1. Nie należy przebywać z osobą małoletnią w pojedynkę w pomieszczeniach niedostępnych dla innych.
2. Jeżeli zachodzi konieczność indywidualnego spotkania z małoletnim, należy zadbać, by nie odbywało się ono w warunkach całkowitej izolacji. Winno być ono przeprowadzone za wiedzą rodziców (opiekunów prawnych), przy jednoczesnym poinformowaniu o danym fakcie właściwych przełożonych. Przy ustalaniu pory spotkań i ich częstotliwości należy kierować się roztropnością i dobrem małoletniego.
3. W sytuacji, gdy spotkanie indywidualne związane jest ze spowiedzią, i to poza kościołem

(kan. 964 § 3 KPK), należy zadbać, aby sakrament był godnie sprawowany w okolicznościach gwarantujących tajemnicę spowiedzi oraz dopilnować zachowanie zapisów niniejszego dokumentu.

4. Składanie wizyt w miejscu zamieszkania małoletnich powinno mieć charakter wyjątkowy, winno być determinowane uzasadnioną potrzebą i odbywać się w obecności rodziców (opiekunów prawnych).
5. Wyjazdy turystyczno-wypoczynkowe z dziećmi i młodzieżą przed ukończeniem osiemnastego roku życia powinny być starannie planowane, zgodnie z wymogami prawa, i uzgadniane z właściwym przełożonym, uwzględniając wymogi związane z odpowiednią liczbą wykwalifikowanych opiekunów weryfikowanych w Krajowym Rejestrze Karnym czy Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, i za pisemną zgodą rodziców (opiekunów prawnych).
6. Należy unikać przewozu małoletnich prywatnym samochodem, zwłaszcza w pojedynkę. Jedynie w wyjątkowych przypadkach i za wyraźną pisemną zgodą rodziców (opiekunów prawnych) ich transport może być przeprowadzony, mając jednak na względzie wszelkie obostrzenia prawne w tym zakresie.
7. Nie można częstować małoletnich papierosami, alkoholem czy też środkami odurzającymi (narkotyki, dopalacze), ani pozwalać na ich zażywanie przez dzieci i młodzież.
8. Podejmując rozmowy na temat płciowości należy robić to z największą delikatnością. Trzeba wystrzegać się wszelkich żartów o podtekście seksualnym oraz komplementowania odnoszącego się do wyglądu i rozwoju fizycznego, co mogłoby być dwuznacznie odebrane.
9. W sytuacji organizowania gier i zabaw dla dzieci i młodzieży należy strzec się wszelkiego przekroczenia granic intymności fizycznej i emocjonalnej.
10. Dzieciom i młodzieży przysługuje prawo do prywatności, szczególnie w miejscach noclegowych, natryskach, przebieralniach, łazienkach czy toaletach. W tego typu sytuacjach nie wolno wykonywać żadnych zdjęć ani nagrań i należy zadbać, by nie czynili tego również sami wychowankowie.
11. Fotografowanie małoletnich i upublicznianie ich zdjęć powinno odbywać się wyłącznie za przyzwoleniem rodziców i zgodnie z aktualnymi wymogami realizowanej polityki ochrony danych osobowych.
12. Sypialnie małoletnich oraz toalety i prysznice w miejscach zbiorowego przebywania winny być wydzielone dla obu płci z zagwarantowaniem w nich bezpieczeństwa, by nie dochodziło w tych miejscach do przemocy rówieśniczej.
13. Osoba dorosła nie powinna spać w pokoju z dziećmi lub młodzieżą. W sytuacjach losowych, wymagających pozostania opiekuna w sypialni małoletnich, należy o tym fakcie powiadomić przełożonego (dyrektor ośrodka, kierownik wycieczki).
14. W zakresie higieny osobistej małoletni nie powinni być wyręczani (mycie się, przebieranie itp.), o ile są w stanie wykonać ją samodzielnie, chyba, że jest to konieczne ze względu na wiek albo niepełnosprawność. W takiej sytuacji czynności te powinny być przeprowadzone za zgodą rodziców (opiekunów prawnych).
15. Wychowawcy powinni cechować się właściwym taktem w ubiorze bez epatowania nagością w obecności małoletnich.
16. Parafie, które umożliwiają dzieciom i młodzieży korzystanie z Internetu powinny podjąć działania zabezpieczające przed dostępem do treści stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju i bezpieczeństwa poprzez zainstalowanie zabezpieczającego oprogramowania.
17. Małoletni powinni być pouczeni o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu, a ich

aktywność w tym zakresie winna być monitorowana przez osobę dorosłą.

18. Komunikacja elektroniczna i telefoniczna z dziećmi i młodzieżą powinna występować wyłącznie w celach koniecznych, związanych z zaangażowaniem duszpasterskim, najlepiej przy użyciu oficjalnego adresu mailowego lub profilu albo służbowego lub ogólnodostępnego telefonu.

Część III

Procedury postępowania w sytuacji ujawnienia wykorzystania

I. Zasady rozmowy z osobą zgłaszającą wykorzystanie seksualne lub inne nadużycie.

1. W przypadku otrzymania informacji o tym, iż wobec małoletniego przekroczono granice intymności należy podjąć czynności zmierzające do powstrzymania krzywdy i zapewnienia mu bezpieczeństwa.
2. Wiadomość o doznanej przez małoletniego krzywdzie może pochodzić z różnych źródeł, nigdy nie powinna być jednak bagatelizowana i lekceważona.
3. Słuchając małoletniego należy zachować spokój i traktować jego relację poważnie, przeznaczając na to tyle czasu ile on potrzebuje, uściślając fakty bez stosowania sugestii i posługując się jego terminologią.
4. Należy zadbać o atmosferę zaufania i akceptacji, skupienia i neutralności, bez ekspresji wyrażającej uczucia, przeżycia czy myśli.
5. Należy utwierdzić pokrzywdzonego, że postąpił właściwie szukając pomocy i ujawniając nadużycie.
6. W czasie rozmowy ze zgłaszającym należy poinformować go, że zostaną podjęte odpowiednie kroki, by mu pomóc.
7. Należy wskazać mu, gdzie może szukać dalszej pomocy i zaproponować towarzyszenie w drodze do właściwej osoby.
8. Nie wolno wyrażać oceniających komentarzy, fetować wyroków, stawiać hipotez czy parafrazować słów pokrzywdzonego.
9. Nie wolno tworzyć fałszywych obietnic związanych
  - a. z trzymaniem sprawy w tajemnicy.
10. Ujawnione przez zgłaszającego treści nie mogą być udostępnione osobie postronnej, a zwłaszcza tej, która została oskarżona.
11. Należy uświadomić małoletniego, że swoimi informacjami musi się podzielić z innymi i że o całym zajściu zostaną powiadomione kompetentne osoby. Nie one jednak będą podejmowały decyzje czy nadużycie faktycznie miało miejsce, lecz odpowiednie organy i instytucje do których sprawa zostanie skierowana.
12. Należy sporządzić notatkę z przeprowadzonej rozmowy i ją podpisać. Jeśli to możliwe, powinien to uczynić również zgłaszający. Powinna ona zawierać opis zdarzenia oraz dane personalne ofiary i sprawcy, a także personalia sporządzającego notatkę służbową.
13. Należy niezwłocznie poinformować o zaistniałej sytuacji właściwego przełożonego.

II. Procedura interwencji

1. Wszystkie osoby, o których mowa w punkcie 4, które otrzymały zgłoszenie o podejrzeniu, zarzutach lub fakcie przemocy bądź nadużycia wobec małoletniego, odpowiadają za podjęcie odpowiednich działań zgodnie z niniejszą procedurą.
2. Treścią zawiadomienia nie mogą być w żadnym wypadku wiadomości uzyskane w ramach

- spowiedzi czy kierownictwa duchowego. W takim przypadku należy podjąć próbę nakłonienia penitenta, aby poza forum wewnętrznym ujawnił zaistniałe fakty.
3. W sytuacji otrzymania sygnału o przemoc lub nadużyciu wobec małoletniego, właściwym przełożonym, którego należy poinformować o zaistniałym zdarzeniu jest: proboszcz – w parafii; dyrektor – w szkole; prezes – w stowarzyszeniu; kierownik wypoczynku – w czasie wyjazdu organizowanego w ramach wypoczynku dzieci i młodzieży oraz analogicznie każdy przełożony danej jednostki organizacyjnej w diecezji. Jeśli podejrzenie dotyczy wymienionych osób, zgłoszenie należy przekazać organowi nadrzędnemu. Wskazane wyżej osoby, zawsze są zobligowane przekazać zgłoszenie niezwłocznie do biskupa miejsca, który podejmie w tej materii odpowiednie kroki.
  4. Zgłoszenie można kierować również do delegata biskupa częstochowskiego do spraw ochrony dzieci i młodzieży, którego dane kontaktowe znajdują się na stronie internetowej Kurii Metropolitalnej.
  5. Notatka służbowa, o której mowa w punkcie 41, powinna być przekazana właściwemu przełożonemu.
  6. Małoletni zgłaszający, występujący w charakterze ofiary, powinien być otoczony pomocą psychologiczną i duchową, zgodnie z przyjętymi zasadami zawartymi w *Wytycznych dotyczących wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia w Aneksie nr 1*. Jeśli wyrazi wolę skorzystania z niej należy go skierować do diecezjalnego duszpasterza do pomocy duchowej ofiarom i ich rodzinom, którego dane kontaktowe znajdują się na stronie internetowej Kurii Metropolitalnej.
  7. Osobę tę należy poinstruować o obowiązku złożenia zawiadomienia do organów ścigania, o ile zgłoszenie dotyczy czynu zabronionego w rozumieniu artykułu 197 § 3 i 4, 198 i 200 Kodeksu Karnego, co powinna poświadczyć na piśmie. Należy ją również poinformować, że władza kościelna dokona takiego zawiadomienia jeśli tego jeszcze nie uczyniła albo nie zamierza tego uczynić, postępując zgodnie z procedurą postępowania zawartą w *Wytycznych w Aneksie nr 2*.
  8. Niezależnie od podjętych działań, o których mowa powyżej, jeśli nadużycie zostało dokonane przez duchownego, biskup diecezjalny podejmuje stosowne działania zlecając odpowiedniemu kapłanowi lub komisji podjęcie wstępnego dochodzenia kanonicznego, zgodnie z zapisami dokumentu *Wytyczne*.
  9. Do czasu wyjaśnienia zarzutów duchowny nie może być dopuszczony do pracy z dziećmi i młodzieżą ani nie może zostać przeniesiony do posługi w innej diecezji. W przypadku osoby świeckiej, wykonującej czynności w określonym dziele w diecezji, na podstawie umowy o pracę albo innej umowy, należy ją niezwłocznie odsunąć od pełnienia obowiązków służbowych.
  10. W myśl *Wytycznych* oskarżony duchowny aż do momentu udowodnienia mu winy korzysta z domniemania niewinności. W żadnym wypadku nie może być pozbawiony prawa do obrony. Należy mu również ułatwić uzyskanie pomocy psychologicznej i prawnej oraz skierować go do kuratora dla duchownych, którego dane kontaktowe znajdują się na stronie internetowej Kurii Metropolitalnej. Gdyby podejrzenia nie zostały potwierdzone, powinno się uczynić wszystko, aby zostało przywrócone jego dobre imię, które ucierpiało na skutek bezpodstawnego oskarżenia.
  11. Cała przedstawiona powyżej procedura powinna być interpretowana zgodnie z wykładnią prawa kanonicznego oraz polskim prawem karnym z jednoczesnym uwzględnieniem wskazań zawartych w dokumencie Konferencji Episkopatu Polski - *Wytyczne dotyczące*

wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia.

Część IV

Postanowienia końcowe

1. Mając na względzie dobro dzieci i młodzieży *Zasady prewencji i postępowania w pracy wychowawczej i duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą w Archidiecezji Częstochowskiej* wspierają pozytywne doświadczenia wychowawcze i procesy sprzyjające integralnemu rozwojowi wychowanków.
2. Nie powinny one w żadnym zakresie być tak interpretowane, by wpływać na ograniczenie dotychczasowych form działalności wychowawczej i duszpasterskiej. Ich zadaniem jest uczynienie tych praktyk bardziej transparentnymi, a przez to bezpiecznymi zarówno dla dzieci i młodzieży, jaki i dla wszystkich osób zaangażowanych w dzieła wychowawcze i duszpasterskie Archidiecezji Częstochowskiej.
3. *Zasady prewencji i postępowania w pracy wychowawczej i duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą w Archidiecezji Częstochowskiej* winny być wdrożone w życie i stanowić punkt odniesienia w posłudze wychowawczej i duszpasterskiej z małoletnimi. Za ich wdrożenie odpowiada biskup miejsca, który decyduje o procedurze wprowadzania powyższych zasad.
4. Wszyscy duchowni Archidiecezji Częstochowskiej oraz pozostałe osoby wymienione w punkcie 4, zobowiązani są do zapoznania się z danym dokumentem i respektowania jego zapisów, co powinno być poświadczane na piśmie w formie deklaracji (Załącznik 2). Tego typu deklaracja będąca zobowiązaniem przestrzegania powyższych zasad prewencji, winna być złożona w aktach osobowych i przechowywana w Kurii Metropolitalnej.
5. Rektorzy niższego i wyższego seminarium Archidiecezji Częstochowskiej są odpowiedzialni, wraz z moderatorami, za zapoznanie alumnów z niniejszym dokumentem, jak również *Wytycznymi*, zwłaszcza z *Zasadami formacji i profilaktyki* ujętymi w *Aneksie nr 3*, i odebranie od nich deklaracji, o której mowa w punkcie 57, i zdeponowanie jej w aktach osobowych każdego alumna.
6. Opisane powyżej zasady prewencji i postępowania z małoletnimi będą okresowo weryfikowane i nowelizowane.
7. Dokument *Zasady prewencji i postępowania w pracy wychowawczej i duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą w Archidiecezji Częstochowskiej* wejdzie w życie na mocy dekretu biskupa miejsca wprowadzającego jego normy.

Załącznik 1

DEKLARACJA

respektowania zasad prewencji i postępowania
w pracy wychowawczej i duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą
w Archidiecezji Częstochowskiej

Ja.....
..... oświadczam, że odbyłem/am szkolenie na temat prewencji i profilaktyki w zakresie
ochrony dzieci i młodzieży w Archidiecezji Częstochowskiej. Zostałem/am zapoznany/a z dokumentem
„Zasady prewencji i postępowania w pracy wychowawczej i duszpasterskiej z dziećmi i młodzieżą w
Archidiecezji Częstochowskiej” i deklaruje przestrzegać wszelkich norm w nich zawartych, wytycznych i
procedur postępowania w pracy z małoletnimi. Mam świadomość, że ten dokument ma na celu promocję
ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy i wykorzystania, w tym seksualnego, i jest
ukierunkowany na motywowanie do autorefleksji nad właściwymi sposobami zachowań w dziedzinie ochrony
i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz przekazanie wskazówek, przykładów dobrych praktyk, procedur oraz
konsekwencji prawnych zaniedbań bądź naruszeń przepisów prawa w tym zakresie. Rozumiem, że naruszenie
norm oraz sposobów postępowania zawartych w powyższym dokumencie traktowane będzie jako ciężkie
naruszenie moich podstawowych obowiązków z wszystkimi wynikającymi stąd konsekwencjami, co
potwierdzam własnoręcznym podpisem.

.....
.....
(miejsowość i data)

.....
.....
(podpis składającego deklarację)